

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

การจัดการสื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุใน
วัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) จังหวัดเชียงใหม่
ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พุทธธรรม

ผู้เขียน

นายชนพนธ์ เอื้อตระกูล

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ. ดร.วรลัญจก์ บุญสุรัตน์

บทคัดย่อ

การค้นคว้าแบบอิสระ เรื่อง “การจัดการสื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุในวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พุทธธรรม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณค่าของสื่อธรรมะ และปัญหาการจัดการสื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุ ตลอดจนเสนอรูปแบบของการจัดการสื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุภายในวัดอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พุทธธรรมที่ประสบผลสำเร็จเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตรงตามเป้าหมายของพุทธทาสภิกขุ ทำการศึกษาด้วยวิธีการเก็บข้อมูลทั้งภาคเอกสารและภาคสนามเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัดอุโมงค์ (สวนพุทธธรรม) ที่ตั้ง และลักษณะกายภาพ รวมทั้งสื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุในวัดอุโมงค์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางของการจัดการสื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุในวัดอุโมงค์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พุทธธรรม

ผลการศึกษาพบว่า สื่อธรรมะของพุทธทาสภิกขุมีคุณค่าอยู่ในตัวเองอันเกิดจากเนื้อหาซึ่งเป็นธรรมะระดับโลกุตระธรรมที่พุทธทาสภิกขุได้ค้นคว้ามาจากพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร อย่างเคร่งครัดจนพบข้อเท็จจริง จึงมีคุณค่าทั้งในด้านการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ฯลฯ แต่คุณค่าที่สำคัญที่สุดคือคุณค่าทางจิตวิญญาณ โดยสื่อธรรมะที่พุทธทาสภิกขุให้ความสำคัญมากที่สุดคือธรรมโฆษณ์ เป็นธรรมะที่รวบรวมไว้ในหนังสือ 80 เล่ม

และภาพหินสลักพุทธประวัติยุคก่อนมีพระพุทธรเจ้า ซึ่งคุณค่าของสื่อดังกล่าวไม่ขึ้นกับสถานที่ และบุคคลที่นำมาสื่อสาร

ปัญหาของการจัดการสื่อธรรมะของพุทธศาสนิกชนในวัดอุโมงค์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พุทธธรรมเกิดจากบุคลากรที่ไม่ได้ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของผู้ก่อตั้งในการทำให้เป็นวัดแบบสวนโมกขพลารามเพราะขาดความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ไม่สอดคล้องกับหลักพุทธธรรม ทำให้สื่อธรรมะของพุทธศาสนิกชนในวัดอุโมงค์ไม่ได้รับการจัดการที่มีประสิทธิภาพ จัดแสดงในที่ซึ่งไม่เหมาะสม ขาดการบำรุงรักษา ไม่ได้รับการอธิบายความหมายหรืออธิบายวิธีการชม ทำให้ผู้ที่เข้ามาในวัดไม่รู้ว่าเป็นสื่อธรรมะ ดังนั้นแนวทางการจัดการสื่อธรรมะของพุทธศาสนิกชนในวัดอุโมงค์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้พุทธธรรมซึ่งผู้ศึกษานำเสนอมีชื่อว่าแนวทาง “อายตนะ๘” ซึ่งใช้แนวคิดประยุกต์ธรรมนำยุคสมัยควบคู่หลักพุทธธรรม เช่น หลักไตรสิกขา กฎอัมปิปปัจจยตา ฯลฯ ทำให้เกิดเป็น 8 กระบวนการจัดการที่เชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ ซึ่งต้องปฏิบัติครบทุกกระบวนการ อันได้แก่

- 1) การต้อนรับ 2) การซ่อมแซมให้เหมือนเดิม 3) การย้ายตำแหน่ง 4) การสร้างปฏิกริยาโต้ตอบ 5) การให้การศึกษาใหม่ 6) การกลับมารวมกันใหม่ 7) การกอบกู้ชื่อเสียงให้เป็นที่ยอมรับ และ 8) การสร้างความตระหนัก

Independent Study Title	Buddhadasa Bhikkhu's Buddhist Media Management of Wat Umong (Suan Buddha Dham) Chiang Mai Province for Buddhist Learning Purpose
Author	Mr. Tanapon Uaetragoon
Degree	Master of Arts (Art and Culture Management)
Independent Study Advisor	Assoc. Prof. Dr. Woralun Boonyasurat

ABSTRACT

The independent study of Buddhadasa Bhikkhu's Buddhist Media Management of Wat Umong (Suan Buddha Dham) Chiang Mai Province for Buddhist Learning Purpose to study the value of Buddhist media created by Buddhadasa Bhikkhu which is permanently displayed in Wat Umong. The study focuses on problems in media management for raising the place to be the Buddhist morality learning center. The study also tries to create management model to make the place onto the authentic purpose of Buddhadasa Bhikkhu.

The study's method was started at related documents researching, such as Buddhadasa Bhikkhu's ideas, Buddhist's doctrine, derivation, media's values and related theories. Then, the observer attended fieldwork, collecting the Buddhist media in both qualitative and physical contents. The observer randomized people in Wat Umong, Suan Mokkh in Surat Thani, and Suan Mokkh Bangkok for interviewing. Then, the observer compared achievements in management context from each place to study problems and find the management model to raise Wat Umong to be the Buddhist learning center which correctly suits with the Buddhadasa Bhikkhu's main purpose.

The study finds the Buddhadasa Bhikkhu's media has its own values, originating from the dharma which releases one from the world. Buddhadasa had researched dhamma from Pali monks and followed it conscientiously, since he found the fact that no one ever mentioned and was previously distorted. So, his teachings have advantaged in education, art and culture, economy, social, environment, history and more. Above all, the most important value of the media is the spiritual value which makes the media consumers understand Buddhist's doctrine principles to conduct their lives. Being the media that Buddhadasa most paid attention, Dhammakos is the dhamma principles that were collected in 80 books and in the plaque of Buddhist history in the pre-Lord Buddha period. The value of the media is independent. It does not depend on any locations or conveyers.

The observer found the place and conveyers have been intervening obstacle in imparting value of Buddhadasa's media in Wat Umong. The personnels in Wat Umong lacks understanding and have attitudes that do not conform to Buddhadasa's intention and principles. These make the media in Wat Umong has not been organized efficiently. The media is displayed in inappropriate place and lack of maintenance. There is also no staff to explain audiences the meaning of the media and the guidance to read it. These make visitors do not know that the media in Wat Umong have the Dhamma contents. It is therefore different from the media in Suan Mokkh in Surat Thani and Suan Mokkh Bangkok that feature the staffs to inform audiences.

Nevertheless, according to the SWOT analysis, the observer found that Wat Umong still has enough latency for being the Buddhist morality learning center because the appropriate environment in the area. Also, this temple is also one and only extension of Suan Mokkh in Surat Thani that was guided by Buddhadasa. It also features a large numbers of Dhamma media created by Buddhadasa.

The observer also analyzed the study's results from document and fieldwork of Suan Mokkh in Surat Thani and Suan Mokkh Bangkok to create the model of media management in Wat Umong to be the Buddhist morality learning center dubbed “8R’spirit”. The observer used

the principles that are applied to suit the current time along with the Buddhist doctrines (such as threefold method of training in morality, concentration and wisdom) to make the eight processes that persons in Wat Umong will follow strictly step by step. The 8R'spirit model includes 1) Reception 2) Restore 3) Relocation 4) Reaction 5) Re-education 6) Reunion 7) Redeem 8) Realization